

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 5. septembra 2023*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Európskej únie – Článok 20 ZFEÚ – Článok 7 Charty základných práv Európskej únie – Občan, ktorý je štátnym príslušníkom členského štátu a štátnym príslušníkom tretej krajiny – Strata štátnej príslušnosti členského štátu zo zákona vo veku 22 rokov z dôvodu chýbajúcej skutočnej väzby s týmto členským štátom v prípade, že pred dátumom dosiahnutia tohto veku nebola podaná žiadosť o zachovanie štátnej príslušnosti – Strata postavenia občana Únie – Preskúmanie proporcionality dôsledkov tejto straty z hľadiska práva Únie – Lehota na prepadnutie práv“

Vo veci C-689/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Østre Landsret (Východný vyšší súd, Dánsko) z 11. októbra 2021 a doručený Súdnemu dvoru 16. novembra 2021, ktorý súvisí s konaním:

X

proti

Udlændinge- og Integrationsministeriet,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Prechal, C. Lycourgos (spravodajca), E. Regan, P. G. Xuereb, L. S. Rossi, D. Gratsias a M. L. Arastey Sahún, sudcovia S. Rodin, F. Biltgen, N. Piçarra, N. Wahl, I. Ziemele a J. Passer,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 4. októbra 2022,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- X, v zastúpení: E. O. R. Khawaja, advokat,
- dánska vláda, v zastúpení: V. Pasternak Jørgensen a M. Søndahl Wolff, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci R. Holdgaard a A. K. Rasmussen, advokater,

* Jazyk konania: dánčina.

– francúzska vláda, v zastúpení: A. Daniel, A.-L. Desjonquères a J. Illouz, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: L. Grønfeldt a E. Montaguti, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta 26. januára 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 20 ZFEÚ a článku 7 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi X a Udlændinge- og Integrationsministeriet (Ministerstvo pre prisťahovalectvo a integráciu, Dánsko) (ďalej len „ministerstvo“) v súvislosti s tým, že X stratila dánsku štátnu príslušnosť.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 20 ZFEÚ stanovuje:

„1. Týmto sa ustanovuje občianstvo [Európskej ú]nie. Občanom Únie je každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu. Občianstvo Únie dopĺňa štátne občianstvo a nenahrádza ho.

2. Občania Únie požívajú práva a podliehajú povinnostiam ustanoveným v zmluvách. Majú okrem iného:

a) právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov;

...“

- 4 Podľa článku 7 Charty má každý právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a komunikácie.

- 5 Vyhlásenie č. 2 o štátnej príslušnosti členského štátu, ktoré členské štáty pripojili k záverečnému aktu Zmluvy o Európskej únii (Ú. v. ES C 191, 1992, s. 98, ďalej len „vyhlásenie č. 2“) znie takto:

„Konferencia vyhlasuje, že za každým, keď Zmluva o založení Európskeho spoločenstva odkazuje na štátnych príslušníkov členských štátov, sa otázka, ktorého členského štátu má osoba štátnu príslušnosť, rieši výlučne na základe vnútroštátneho práva príslušného členského štátu. ...“
[neoficiálny preklad].

- 6 Oddiel A rozhodnutia hláv štátov a predsedov vlád zo zasadania v rámci Európskej rady v Edinburgu 11. a 12. decembra 1992, ktoré sa týka určitých problémov prednesených Dánskom k Zmluve o Európskej únii (Ú. v. ES C 348, 1992, s. 1, ďalej len „rozhodnutie z Edinburgu“), znie:

„Ustanovenia druhej časti Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, ktorá sa týka občianstva Únie, priznávajú štátnym príslušníkom členských štátov dodatočné práva a ochranu, ako to stanovuje táto časť. V žiadnom prípade nenahrádzajú občianstvo štátu. Otázka, či má osoba štátnu príslušnosť členského štátu, sa rieši výlučne na základe vnútroštátneho práva dotknutého členského štátu.“ [*neoficiálny preklad*]

Dánske právo

- 7 V ustanovení § 8 ods. 1 lov om dansk indfødsret (zákon o dánskej štátnej príslušnosti) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „zákon o štátnej príslušnosti“) sa uvádza:

„Osoba narodená v zahraničí, ktorá nikdy nežila na dánskom území ani tam nemala pobyt za okolností, ktoré by naznačovali úzku väzbu k Dánsku, stratí dánsku štátnu príslušnosť dosiahnutím veku 22 rokov, pokiaľ sa tým nestane osobou bez štátnej príslušnosti. Minister pre utečencov, migrantov a integráciu alebo osoba, ktorú na to poverí, však môže na základe žiadosti podanej pred týmto dátumom povoliť zachovanie štátnej príslušnosti.“

- 8 Podľa cirkulæreskrivelse om naturalisation nr. 10873 (obežník o udelení štátneho občianstva č. 10873) z 13. októbra 2015 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „obežník o udelení štátneho občianstva“) musia bývalí dánski štátni príslušníci, ktorí stratili dánsku štátnu príslušnosť podľa § 8 ods. 1 zákona o štátnej príslušnosti, v zásade spĺňať všeobecné podmienky pre nadobudnutie dánskej štátnej príslušnosti, ktoré stanovuje zákon na účely opätovného nadobudnutia tejto štátnej príslušnosti. Podľa článku 5 ods. 1 tohto obežníka musí mať žiadateľ v okamihu podania žiadosti o udelenie štátneho občianstva pobyt na dánskom území. Podľa článku 7 uvedeného obežníka sa od žiadateľa vyžaduje nepretržitý pobyt na území Dánskeho kráľovstva v trvaní deviatich rokov.
- 9 Podľa článku 13 obežníku o udelení štátneho občianstva v spojení s bodom 3 prílohy 1 k tomu istému obežníku sa všeobecné požiadavky na pobyt môžu zmierniť, pokiaľ ide o osoby, ktoré predtým mali dánsku štátnu príslušnosť alebo ktoré sú dánskeho pôvodu.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 10 X sa narodila 5. októbra 1992 v Spojených štátoch amerických dánskej matke a americkému otcovi. Od narodenia mala dánsku a americkú štátnu príslušnosť. Má brata a sestru, ktorí žijú v Spojených štátoch, pričom jeden z nich má dánsku štátnu príslušnosť. V Dánsku nežije nijaký z jej rodičov, ani jej brat alebo jej sestra.
- 11 Dňa 17. novembra 2014, t. j. po dovŕšení veku 22 rokov, podala X na ministerstvo žiadosť o zachovanie svojej dánskej štátnej príslušnosti.

- 12 Na základe informácií uvedených v tejto žiadosti ministerstvo dospelo k záveru, že X sa pred svojimi 22. narodeninami zdržiavala v Dánsku maximálne 44 týždňov. X tiež vyhlásila, že sa v Dánsku zdržiavala päť týždňov po svojich 22. narodeninách a že v roku 2015 bola členkou dánskeho ženského basketbalového tímu. X okrem toho uviedla, že v roku 2005 strávila približne tri až štyri týždne vo Francúzsku.
- 13 Rozhodnutím z 31. januára 2017 ministerstvo oznámilo X, že dosiahnutím veku 22 rokov stratila podľa § 8 ods. 1 prvej vety zákona o štátnej príslušnosti dánsku štátnu príslušnosť a že nie je možné využiť výnimku stanovenú v § 8 ods. 1 druhej vete tohto zákona, keďže jej žiadosť o zachovanie dánskej štátnej príslušnosti bola podaná po dosiahnutí veku 22 rokov.
- 14 V tomto rozhodnutí sa najmä uvádza, že dôvodom straty štátnej príslušnosti je skutočnosť, že X nikdy v Dánsku nežila ani v ňom nemala pobyt za podmienok, ktoré by naznačovali úzku väzbu s týmto členským štátom v zmysle § 8 ods. 1 prvej vety zákona o štátnej príslušnosti, keďže dĺžka jej pobytov na území tohto štátu pred dosiahnutím veku 22 rokov bola maximálne 44 týždňov.
- 15 Dňa 9. februára 2018 podala X na Københavns byret (Miestny súd Kodaň, Dánsko) žalobu na zrušenie rozhodnutia z 31. januára 2017 uvedeného v bode 13 tohto rozsudku, ktorou sa domáhala „opätovného preskúmania veci“. Táto žaloba bola uznesením z 3. apríla 2020 postúpená Østre Landsret (Východný vyšší súd, Dánsko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 16 X na podporu svojej žaloby podanej na tento súd tvrdí, že hoci zachovanie skutočnej väzby a ochrana osobitného vzťahu solidarity a lojality s dotknutým členským štátom sú súčasťou legitímneho cieľa, automatická strata dánskej štátnej príslušnosti bez výnimky, ktorá je stanovená v § 8 ods. 1 zákona o štátnej príslušnosti, nie je vzhľadom na takýto cieľ primeraná, a teda je v rozpore s článkom 20 ZFEÚ v spojení s článkom 7 Charty.
- 17 X zastáva názor, že pravidlá týkajúce sa straty dánskej štátnej príslušnosti možno považovať za primerané len vtedy, ak – ako vyplýva z rozsudku z 12. marca 2019, Tjebbes a i. (C-221/17, EU:C:2019:189) – vnútroštátna právna úprava zároveň umožňuje výrazne zjednodušený prístup k opätovnému nadobudnutiu štátnej príslušnosti. Takýto prístup však dánska právna úprava nestanovuje. Navyše podľa tejto právnej úpravy opätovné nadobudnutie štátnej príslušnosti nemá účinky *ex tunc*.
- 18 Ministerstvo sa domnieva, že posúdenie zákonnosti a proporcionality § 8 ods. 1 zákona o štátnej príslušnosti vo vzťahu k osobám, ktoré v čase podania žiadosti o zachovanie dánskej štátnej príslušnosti už dosiahli vek 22 rokov, musí vychádzať z celkového posúdenia dánskej úpravy straty a opätovného nadobudnutia štátnej príslušnosti. Dánsky zákonodarca sa domnieval, že osoby narodené v zahraničí, ktoré nežili na území Dánskeho kráľovstva ani v tomto členskom štáte nemali dlhodobější pobyt, postupne strácajú väzbu lojality, solidarity a vzťah k uvedenému členskému štátu, a teda že je primerané rozlišovať ich právne postavenie pred dosiahnutím veku 22 rokov a po ňom. Primeranosť straty dánskej štátnej príslušnosti zo zákona v prípade osôb, ktoré dosiahli vek 22 rokov, by sa mala posudzovať aj s ohľadom na osobitne mierne pravidlá pre zachovanie štátnej príslušnosti do okamihu dosiahnutia tohto veku.
- 19 Ministerstvo sa okrem toho domnieva, že zákonnosť a primeranosť vnútroštátnych noriem týkajúcich sa straty dánskej štátnej príslušnosti je potvrdené skutočnosťou, že možno rozhodnúť o zachovaní tejto štátnej príslušnosti na základe individuálneho posúdenia vykonaného na žiadosť o zachovanie uvedenej štátnej príslušnosti, ktorá je podaná čo najbližšie k dátumu, keď dotknutá osoba dosiahne vek 22 rokov, ktorý je uvedený v § 8 ods. 1 prvej vete zákona o štátnej príslušnosti.

- 20 V tomto kontexte vnútroštátny súd najprv opisuje správnu prax ministerstva pri uplatňovaní § 8 ods. 1 zákona o štátnej príslušnosti. Na jednej strane, pokiaľ ide o posúdenie existencie „úzkej väzby k Dánsku“ v zmysle prvej vety tohto ustanovenia, rozlišuje sa medzi situáciami, keď dĺžka pobytu dotknutej osoby v Dánsku pred dosiahnutím veku 22 rokov bola kratšia alebo dlhšia ako jeden rok. Ak dĺžka tohto pobytu bola aspoň jeden rok, vnútroštátne orgány uznávajú, že existuje dostatočná úzka väzba s Dánskym kráľovstvom, ktorá odôvodňuje zachovanie dánskej štátnej príslušnosti. V opačnom prípade sú požiadavky týkajúce sa tejto úzkej väzby prísnejšie v tom zmysle, že dotknutá osoba musí preukázať, že kratšie pobyty sú napriek tomu prejavom „osobitne úzkej väzby s Dánskom“.
- 21 Na druhej strane, pokiaľ ide o možnosť povoliť zachovanie dánskej štátnej príslušnosti v súlade s § 8 ods. 1 druhou vetou zákona o štátnej príslušnosti, dôraz sa kladie na niekoľko ďalších prvkov, ako je celková dĺžka pobytu žiadateľa na území Dánskeho kráľovstva, počet pobytov v tomto členskom štáte, či sa pobyty uskutočnili krátko pred dovŕšením veku 22 rokov alebo o niekoľko rokov skôr a či žiadateľ ovláda dánsky jazyk a má vzťah k uvedenému členskému štátu, napríklad na základe kontaktov s dánskymi rodičmi alebo vzťahov s dánskymi alebo inými organizáciami.
- 22 Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že výklad § 8 ods. 1 zákona o štátnej príslušnosti bol objasnený v nadväznosti na vyhlásenie rozsudku z 12. marca 2019, Tjebbes a i. (C-221/17, EU:C:2019:189). V súčasnosti sa zastáva názor, že ministerstvo musí v prípade žiadosti o zachovanie dánskej štátnej príslušnosti podanej pred dosiahnutím veku 22 rokov zohľadniť určitý počet ďalších faktorov, aby mohlo individuálne a z hľadiska práva Únie preskúmať primeranosť dôsledkov straty tejto štátnej príslušnosti, a tým aj občianstva Únie. V tejto súvislosti musí ministerstvo posúdiť, či sú dôsledky straty občianstva Únie z hľadiska práva Únie primerané cieľu straty uvedenej štátnej príslušnosti, ktorým je zabezpečiť existenciu skutočnej väzby s Dánskym kráľovstvom.
- 23 Vnútroštátny súd zastáva názor, že vzhľadom na rozsudok z 12. marca 2019, Tjebbes a i. (C-221/17, EU:C:2019:189), existujú pochybnosti o tom, či je strata dánskej štátnej príslušnosti, a prípadne občianstva Únie, ku ktorému podľa § 8 ods. 1 prvej vety zákona o štátnej príslušnosti dochádza zo zákona a bez výnimky vo veku 22 rokov, zlučiteľná s článkom 20 ZFEÚ v spojení s článkom 7 Charty, a to aj vzhľadom na sťažený prístup k opätovnému nadobudnutiu tejto štátnej príslušnosti prostredníctvom udelenia štátneho občianstva po dosiahnutí tohto veku. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uvádza, že v prípade straty uvedenej štátnej príslušnosti musia bývalí dánski štátni príslušníci v zásade spĺňať všeobecné podmienky na udelenie štátneho občianstva, aj keď možno tieto podmienky do určitej miery zmierniť, a to pokiaľ ide o dĺžku pobytu v Dánsku.
- 24 Za týchto okolností Østre Landsret (Východný vyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 20 ZFEÚ v spojení s článkom 7 [Charty] právnej úprave členského štátu, o akú ide v konaní vo veci samej, podľa ktorej osoby narodené mimo územia tohto členského štátu, ktoré v ňom nikdy nežili a ani nemali pobyt za takých okolností, ktoré by nasvedčovali o ich úzkej väzbe k uvedenému členskému štátu, stratia zo zákona štátnu príslušnosť tohto členského štátu

dosiahnutím veku 22 rokov, čo má za následok, že osoby, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu, strácajú postavenie občana Únie a s ním spojené práva, pričom z právnej úpravy dotknutej vo veci samej vyplýva, že:

- a) existencia úzkej väzby k členskému štátu sa predpokladá najmä v prípade, ak celková dĺžka pobytu v danom členskom štáte dosiahne jeden rok;
- b) v prípade podania žiadosti o zachovanie štátnej príslušnosti pred dosiahnutím veku 22 rokov je možné získať povolenie na zachovanie štátnej príslušnosti členského štátu za menej prísnych podmienok a na tento účel musia príslušné orgány preskúmať dôsledky straty štátnej príslušnosti, a
- c) stratenú štátnu príslušnosť je možné opätovne nadobudnúť po dosiahnutí veku 22 rokov len na základe udelenia štátneho občianstva, s ktorým sú spojené viaceré podmienky, vrátane nepretržitého dlhodobého pobytu v danom členskom štáte, aj keď požiadavka dĺžky pobytu môže byť pre bývalých štátnych príslušníkov tohto členského štátu do určitej miery zmiernená?“

O prejudiciálnej otázke

- 25 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 20 ZFEÚ v spojení s článkom 7 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej platí, že jeho štátni príslušníci, ktorí sa narodili mimo územia tohto štátu, nikdy v ňom nežili ani nemali pobyt za podmienok, ktoré by preukazovali skutočnú väzbu s týmto členským štátom, strácajú zo zákona štátnu príslušnosť tohto členského štátu vo veku 22 rokov, čo má za následok, že osoby, ktoré nie sú zároveň štátnymi príslušníkmi iného členského štátu, strácajú svoje postavenie občana Únie a s ním spojené práva, ale ktorá v prípade, že takýto štátny príslušník podá v roku predchádzajúcom jeho 22. narodeninám žiadosť o zachovanie tejto štátnej príslušnosti, umožňuje príslušným orgánom preskúmať primeranosť dôsledkov straty štátnej príslušnosti z hľadiska práva Únie, a prípadne rozhodnúť o jej zachovaní.
- 26 Na úvod treba uviesť, že dánska vláda vyzvala Súdny dvor, aby v rámci odpovede na túto otázku zohľadnil rozhodnutie z Edinburghu, z ktorého vyplýva, že Dánske kráľovstvo má pri vymedzovaní podmienok nadobudnutia a straty štátnej príslušnosti širokú mieru voľnej úvahy a zaujíma osobitný postoj, pokiaľ ide o občianstvo Únie. Ako uviedol generálny advokát v bode 50 svojich návrhov, relevantné časti tohto rozhodnutia týkajúce sa občianstva Únie sú formulované rovnako ako vo vyhlásení č. 2.
- 27 Je pravda, že rozhodnutie z Edinburghu a vyhlásenie č. 2, ktoré mali objasniť otázku vymedzenia osobnej pôsobnosti ustanovení práva Únie odkazujúcich na pojem „štátny príslušník“, musia byť zohľadnené ako nástroje na účel výkladu Zmluvy o EÚ, konkrétnejšie na účely stanovenia jej osobnej pôsobnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. marca 2010, Rottmann, C-135/08 P, EU:C:2010:104, bod 40).
- 28 Podľa ustálenej judikatúry však platí, že hoci vymedzenie podmienok nadobudnutia a straty štátnej príslušnosti patrí v súlade s medzinárodným právom do právomoci každého členského štátu, skutočnosť, že určitá oblasť patrí do právomoci členských štátov, nebráni tomu, aby v situáciách,

na ktoré sa uplatní právo Únie, museli dotknuté vnútroštátne pravidlá toto právo dodržiavať (rozsudky z 2. marca 2010, Rottmann C-135/08, EU:C:2010:104, body 39 a 41, ako aj z 12. marca 2019, Tjebbes a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 30).

- 29 Článok 20 ZFEÚ však priznáva každej osobe, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu, postavenie občana Únie, ktoré má byť základným postavením štátnych príslušníkov členských štátov [rozsudok z 18. januára 2022, Wiener Landesregierung (Odvolanie príslubu udelenia štátneho občianstva), C-118/20, EU:C:2022:34, bod 38 a citovaná judikatúra].
- 30 Situácia občanov Únie, ktorí sú rovnako ako žalobkyňa vo veci samej štátnymi príslušníkmi len jedného členského štátu a ktorým v dôsledku straty tejto štátnej príslušnosti hrozí strata postavenia, ktoré im priznáva článok 20 ZFEÚ, ako aj s ním spojených práv, patrí teda svojou povahou a svojimi dôsledkami do pôsobnosti práva Únie. Členské štáty tak musia pri výkone svojej právomoci v oblasti štátnej príslušnosti dodržiavať právo Únie a najmä zásadu proporcionality [rozsudky z 2. marca 2010, Rottmann, C-135/08, EU:C:2010:104, body 42 a 45; z 12. marca 2019, Tjebbes a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 32, ako aj z 18. januára 2022, Wiener Landesregierung (Odvolanie príslubu udelenia štátneho občianstva), C-118/20, EU:C:2022:34, bod 51].
- 31 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že je legitímne, že členský štát chce chrániť osobitný vzťah solidarity a lojality medzi ním samotným a jeho štátnymi príslušníkmi, ako aj reciprocitu práv a povinností, ktoré tvoria základ väzby štátnej príslušnosti [rozsudky z 2. marca 2010, Rottmann, C-135/08, EU:C:2010:104, bod 51; z 12. marca 2019, Tjebbes a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 33, ako aj z 18. januára 2022, Wiener Landesregierung (Odvolanie príslubu udelenia štátneho občianstva), C-118/20, EU:C:2022:34, bod 52].
- 32 Členský štát je pri vykonávaní svojej právomoci, ktorá mu umožňuje vymedziť podmienky nadobudnutia a straty štátnej príslušnosti, tiež oprávnený vychádzať z predpokladu, že štátna príslušnosť je prejavom skutočnej väzby s týmto členským štátom, a v dôsledku toho spojiť neexistenciu alebo zánik takejto skutočnej väzby so stratou svojej štátnej príslušnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. marca 2019, Tjebbes a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 35).
- 33 V prejednávanej veci treba konštatovať, že v súlade s § 8 ods. 1 prvou vetou zákona o štátnej príslušnosti platí, že dánski štátni príslušníci narodení v zahraničí, ktorí v Dánsku nikdy nežili ani tam nemali pobyt za podmienok, ktoré naznačujú skutočnú väzbu s Dánskom, strácajú zo zákona dánsku štátnu príslušnosť vo veku 22 rokov, pokiaľ sa tým nestanú osobou bez štátnej príslušnosti.
- 34 Podľa vnútroštátneho súdu z prípravných prác k zákonu o štátnej príslušnosti vyplýva, že § 8 tohto zákona má za cieľ zabrániť prenosu dánskej štátnej príslušnosti z generácie na generáciu na osoby usadené v zahraničí, ktoré nemajú žiadnu vedomosť o Dánskom kráľovstve ani žiadnu väzbu s touto krajinou.
- 35 V tejto súvislosti treba uviesť, že právo Únie nebráni ani tomu, aby členský štát stanovil, že posúdenie existencie alebo neexistencie skutočnej väzby s týmto členským štátom sa zakladá na zohľadnení kritérií, akými sú kritériá uvedené v § 8 ods. 1 prvej vete zákona o štátnej príslušnosti, ktoré sú založené na mieste narodenia a bydliska dotknutej osoby a na podmienkach jej pobytu v tuzemsku, ani tomu, aby tento členský štát obmedzil toto posúdenie na obdobie do dňa, keď táto osoba dosiahne vek 22 rokov.

- 36 Na účely prejednávanej veci nie je potrebné skúmať legitímnosť takýchto kritérií, keďže na účely uvedeného posúdenia sa v rámci týchto kritérií nerozlišuje medzi narodením a bydliskom alebo pobytom dotknutej osoby v členskom štáte a narodením a bydliskom alebo pobytom tejto osoby v tretej krajine. Ako totiž vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, X v prejednávanej veci neuviedla nijakú skutočnosť, ktorá by mohla preukázať, že pred svojimi 22. narodeninami – s výnimkou niekoľkých týždňov – žila alebo mala pobyt v niektorom z členských štátov.
- 37 Za týchto podmienok právo Únie v zásade nebráni tomu, aby členský štát v situáciách, ako sú uvedené v § 8 ods. 1 zákona o štátnej príslušnosti, z dôvodov všeobecného záujmu stanovil stratu jeho štátnej príslušnosti, a to aj vtedy, keď táto strata má pre dotknutú osobu za následok stratu jej postavenia občana Únie.
- 38 Vzhľadom na význam, ktorý primárne právo pripisuje postaveniu občana Únie, ktoré – ako bolo pripomenuté v bode 29 tohto rozsudku – predstavuje základné postavenie štátnych príslušníkov členských štátov, prináleží príslušným vnútroštátnym orgánom a vnútroštátnym súdom, aby overili, či strata štátnej príslušnosti dotknutého členského štátu, pokiaľ vedie k strate postavenia občana Únie a práv, ktoré z toho vyplývajú, je v súlade so zásadou proporcionality, pokiaľ ide o jej dôsledky, ktoré má na situáciu dotknutej osoby, a prípadne na jej rodinných príslušníkov, z hľadiska práva Únie (rozsudky z 2. marca 2010, Rottmann, C-135/08, EU:C:2010:104, body 55 a 56, ako aj z 12. marca 2019, Tjebbes a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 40).
- 39 Strata štátnej príslušnosti členského štátu zo zákona by bola nezlučiteľná so zásadou proporcionality, ak by príslušné vnútroštátne právne predpisy v nijakej fáze neumožňovali individuálne preskúmanie dôsledkov vyplývajúcich z tejto straty na dotknuté osoby z hľadiska práva Únie (rozsudok z 12. marca 2019, Tjebbes a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 41).
- 40 Z toho vyplýva, že v situácii, o akú ide vo veci samej, keď k strate štátnej príslušnosti členského štátu dochádza zo zákona v určitom veku a táto strata má za následok stratu postavenia občana Únie, musia mať príslušné vnútroštátne orgány a vnútroštátne súdy možnosť preskúmať dôsledky tejto straty štátnej príslušnosti a prípadne tejto osobe umožniť, aby si ponechala svoju štátnu príslušnosť alebo ju opätovne nadobudla s účinkami *ex tunc* (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. marca 2019, Tjebbes a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 42).
- 41 Právo Únie v tejto súvislosti nestanovuje nijakú presnú lehotu na podanie žiadosti o takéto preskúmanie. Vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu tak prináleží, aby upravil procesné podmienky určené na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, v tomto prípade práv spojených s občianstvom Únie, najmä za predpokladu, že tieto podmienky rešpektujú zásadu efektivity v tom zmysle, že nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. decembra 1976, Rewe-Zentralfinanz a Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, bod 5, ako aj z 15. apríla 2008, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, bod 46).
- 42 Súdny dvor v tejto súvislosti uznal, že s právom Únie je zlučiteľné stanovenie primeraných prekluzívnych lehôt, a to v záujme právnej istoty. Takéto lehoty totiž nie sú takej povahy, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie [rozsudky z 12. februára 2008, Kempter, C-2/06, EU:C:2008:78, bod 58, ako aj z 9. septembra 2020, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Zamietnutie následnej žiadosti – Lehota na podanie opravného prostriedku), C-651/19, EU:C:2020:681, bod 53].

- 43 Z toho vyplýva, že členské štáty môžu vzhľadom na zásadu právnej istoty požadovať, aby bola žiadosť o zachovanie alebo opätovné nadobudnutie štátnej príslušnosti podaná na príslušné orgány v primeranej lehote.
- 44 V prejednávanej veci § 8 ods. 1 druhá veta zákona o štátnej príslušnosti stanovuje možnosť požiadať o zachovanie dánskej štátnej príslušnosti predtým, ako dotknutá osoba dosiahne vek 22 rokov. V tejto súvislosti z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že ministerstvo rozlišuje dva prípady podľa toho, či má žiadateľ v čase podania žiadosti menej ako 21 rokov, alebo je vo veku medzi 21 až 22 rokov.
- 45 V prvom prípade ministerstvo len vydá žiadateľovi osvedčenie o občianstve a o zachovaní dánskej štátnej príslušnosti po tom, čo žiadateľ dosiahne vek 22 rokov, nerozhoduje. Vnútroštátny súd uvádza, že takúto situáciu možno vysvetliť tým, že správne orgány chcú, aby sa žiadosti o zachovanie dánskej štátnej príslušnosti posudzovali čo najbližšie k dátumu, keď žiadateľ dosiahne vek 22 rokov.
- 46 Len v druhom prípade, keď žiadateľ podá žiadosť o zachovanie dánskej štátnej príslušnosti medzi svojimi 21. a 22. narodeninami, ministerstvo vykonáva – ako vyplýva zo skutočností uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania – a to od vydania rozsudku z 12. marca 2019, Tjebbes a i. (C-221/17, EU:C:2019:189), individuálne preskúmanie primeranosti dôsledkov straty dánskej štátnej príslušnosti, a tým aj postavenia občana Únie, z hľadiska práva Únie. V tejto súvislosti je ministerstvo povinné posúdiť, či sú tieto dôsledky primerané cieľu sledovanému § 8 zákona o štátnej príslušnosti, ktorý spočíva v zabezpečení existencie skutočnej väzby medzi dánskymi štátnymi príslušníkmi a Dánskym kráľovstvom.
- 47 V prvom rade však treba uviesť, že z informácií, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že táto lehota jedného roka medzi 21. a 22. narodeninami dotknutej osoby plynie aj v prípade, že táto osoba nebola príslušnými orgánmi náležite informovaná o tom, že jej hrozí bezprostredná strata dánskej štátnej príslušnosti zo zákona a že má právo požiadať v uvedenej lehote o zachovanie tejto štátnej príslušnosti.
- 48 Vzhľadom na závažné dôsledky spôsobené stratou štátnej príslušnosti členského štátu, pokiaľ táto strata vedie k strate postavenia občana Únie, však nemožno na účely účinného výkonu práv, ktoré občanovi Únie vyplývajú z článku 20 ZFEÚ, zastávať názor, že by vnútroštátne normy alebo prax, ktoré môžu osobe, ktorej hrozí táto strata štátnej príslušnosti, brániť v podaní žiadosti o preskúmanie primeranosti dôsledkov uvedenej straty z hľadiska práva Únie, a to z dôvodu, že lehota na podanie žiadosti o toto preskúmanie uplynula, boli v situácii, v ktorej táto osoba nebola náležite informovaná o práve požiadať o takéto preskúmanie, ani o lehote, v ktorej má byť takéto žiadosť podaná, v súlade so zásadou efektivity.
- 49 Po druhú lehota jedného roka uvedená v bode 47 tohto rozsudku končí dňom 22. narodenín dotknutej osoby, teda dňom, ku ktorému musia byť v súlade s dánskou právnou úpravou splnené podmienky umožňujúce tejto osobe preukázať dostatočnú väzbu s Dánskym kráľovstvom na účely zachovania jej štátnej príslušnosti. Uvedená osoba teda musí mať možnosť sa v rámci preskúmania primeranosti dôsledkov straty dánskej štátnej príslušnosti z hľadiska práva Únie, ktoré musí vykonať príslušný orgán, dovoľávať všetkých relevantných skutočností, ktoré mohli nastať do jej 22. narodením. Z toho nevyhnutne vyplýva, že musí byť zabezpečené, aby táto osoba mohla predložiť takéto skutočnosti aj po svojich 22. narodeninách.

- 50 Z toho vyplýva, že v situácii, o akú ide vo veci samej, keď vnútroštátna právna úprava vedie k tomu, že dotknutá osoba stráca zo zákona ku dňu, keď dosiahne vek 22 rokov, štátnu príslušnosť dotknutého členského štátu, a v dôsledku toho aj postavenie občana Únie, musí mať táto osoba k dispozícii primeranú lehotu na to, aby mohla podať na príslušné orgány žiadosť o preskúmanie primeranosti dôsledkov tejto straty, a prípadne o zachovanie alebo opätovné nadobudnutie tejto štátnej príslušnosti *ex tunc*. Táto lehota teda musí počas primeranej doby plynúť aj po tom, čo uvedená osoba dosiahne tento vek.
- 51 V záujme účinného výkonu práv, ktoré občanovi Únie vyplývajú z článku 20 ZFEÚ, môže táto primeraná lehota na podanie takejto žiadosti začať plynúť len vtedy, ak príslušné orgány náležite informovali dotknutú osobu o strate štátnej príslušnosti dotknutého členského štátu, alebo o tom, že jej takáto strata bezprostredne hrozí zo zákona, ako aj o práve tejto osoby požiadať v uvedenej lehote o zachovanie alebo opätovné nadobudnutie tejto štátnej príslušnosti *ex tunc*.
- 52 V opačnom prípade z judikatúry Súdneho dvora pripomenutej v bode 40 tohto rozsudku vyplýva, že príslušné vnútroštátne orgány a súdy musia mať možnosť incidenčne preskúmať primeranosť dôsledkov straty štátnej príslušnosti, a prípadne zabezpečiť, aby dotknutá osoba opätovne nadobudla štátnu príslušnosť *ex tunc* v prípade, že táto osoba požiada o vydanie cestovného dokladu alebo akékoľvek iného dokladu potvrdzujúceho jej štátnu príslušnosť, a to aj vtedy, ak takáto žiadosť bola podaná po uplynutí primeranej lehoty v zmysle bodu 50 tohto rozsudku.
- 53 V prejednávanej veci bude vnútroštátnemu súdu prislúchať, aby vykonal takéto preskúmanie, alebo prípadne zabezpečil, aby ho v reakcii na žiadosť uvedenú v bode 11 tohto rozsudku vykonal príslušné orgány.
- 54 Takéto preskúmanie si vyžaduje posúdenie individuálnej situácie dotknutej osoby, ako aj jej rodinných príslušníkov, aby bolo možné určiť, či strata štátnej príslušnosti dotknutého členského štátu, ak zahŕňa stratu postavenia občana Únie, vyvoláva dôsledky, ktoré by v porovnaní s cieľom sledovaným vnútroštátnym zákonodarcom neprímerane narúšali normálny vývoj jej rodinného a profesijného života z hľadiska práva Únie. Takéto dôsledky nemôžu byť hypotetickej či náhodnej povahy (rozsudok z 12. marca 2019, Tjebbes. a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 44).
- 55 V rámci tohto preskúmania primeranosti prináleží najmä príslušným vnútroštátnym orgánom a prípadne vnútroštátnym súdom, aby sa ubezpečili, že takáto strata štátnej príslušnosti je v súlade so základnými právami zaručenými Chartou, na ktorých dodržiavanie dohliada Súdny dvor, a osobitne s právom na rešpektovanie rodinného života, ako je uvedené v článku 7 Charty. Tento článok treba prípadne vykladať v spojení s povinnosťou zohľadniť najlepší záujem dieťaťa uznaný v článku 24 ods. 2 Charty [pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. marca 2019, Tjebbes a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 45, a z 18. januára 2022, Wiener Landesregierung (Odvolanie príslubu udelenia štátneho občianstva), C-118/20, EU:C:2022:34, bod 61].
- 56 Pokiaľ ide o relevantný dátum, ktorý musia príslušné orgány v prejednávanej veci zohľadniť na účely takéhoto preskúmania, tento dátum nevyhnutne zodpovedá dňu, keď dotknutá osoba dosiahla vek 22 rokov, keďže podľa § 8 ods. 1 zákona o štátnej príslušnosti je uvedený dátum neoddeliteľnou súčasťou legitímnych kritérií, ktoré tento členský štát stanovil a od ktorých závisí zachovanie alebo strata jej štátnej príslušnosti.
- 57 Pokiaľ ide napokon o možnosť, na ktorú poukazuje vnútroštátny súd a dánska vláda, vďaka ktorej môžu bývalí dánski štátni príslušníci, ktorí stratili dánsku štátnu príslušnosť, a tým aj postavenie občana Únie, túto štátnu príslušnosť opätovne nadobudnúť na základe udelenia štátneho

občianstva, a to za určitých podmienok, medzi ktoré patrí podmienka nepretržitého dlhodobého pobytu v Dánsku, ktorá však môže byť do určitej miery zmiernená, stačí uviesť, že situácia, keď vo vnútroštátnom práve nie je za podmienok, ktoré sú v súlade s právom Únie, ako je vykladané v bodoch 40 a 43 tohto rozsudku, umožnené získať od vnútroštátnych orgánov a prípadne vnútroštátnych súdov preskúmanie primeranosti dôsledkov straty štátnej príslušnosti dotknutého členského štátu z hľadiska práva Únie, ktoré by prípadne mohlo viesť k opätovnému nadobudnutiu tejto štátnej príslušnosti *ex tunc*, nemožno zhojiť možnosťou udelenia štátneho občianstva, a to bez ohľadu na prípadne priaznivé podmienky, za ktorých možno toto udelenie dosiahnuť.

- 58 Ako totiž v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 93 a 94 svojich návrhov, ak by akceptoval iný záver, pripustilo by sa, že určitá osoba môže byť aj na obmedzené obdobie zbavená možnosti požívať všetky práva, ktoré jej vyplývajú z postavenia občana Únie, bez toho, aby bolo možné jej tieto práva na uvedené obdobie obnoviť.
- 59 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že na položenú otázku treba odpovedať tak, že článok 20 ZFEÚ v spojení s článkom 7 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej platí, že jeho štátni príslušníci, ktorí sa narodili mimo územia tohto štátu, nikdy v ňom nežili ani nemali pobyt za podmienok, ktoré by preukazovali skutočnú väzbu s týmto členským štátom, strácajú zo zákona štátnu príslušnosť tohto členského štátu vo veku 22 rokov, čo má za následok, že osoby, ktoré nie sú zároveň štátnymi príslušníkmi iného členského štátu, strácajú svoje postavenie občana Únie a s ním spojené práva, za predpokladu, že je dotknutým osobám umožnené podať v primeranej lehote žiadosť o zachovanie alebo opätovné nadobudnutie štátnej príslušnosti, čo umožňuje príslušným orgánom preskúmať primeranosť dôsledkov straty tejto štátnej príslušnosti z hľadiska práva Únie, a prípadne rozhodnúť o zachovaní uvedenej štátnej príslušnosti alebo o jej opätovnom nadobudnutí *ex tunc*. Takáto lehota musí na primeraný čas plynúť aj po tom, čo dotknutá osoba dosiahne tento vek, a môže začať plynúť len vtedy, ak tieto orgány túto osobu náležite informovali o strate jej štátnej príslušnosti, alebo o tom, že jej takáto strata bezprostredne hrozí, ako aj o jej práve požiadať v tejto lehote o zachovanie alebo opätovné nadobudnutie tejto štátnej príslušnosti. V opačnom prípade musia mať uvedené orgány možnosť vykonať takéto preskúmanie incidenčne v súvislosti so žiadosťou dotknutej osoby o vydanie cestovného dokladu alebo akéhokoľvek iného dokladu potvrdzujúceho jej štátnu príslušnosť.

O trovách

- 60 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 20 ZFEÚ v spojení s článkom 7 Charty základných práv Európskej únie

sa má vykladať v tom zmysle, že:

nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej platí, že jeho štátni príslušníci, ktorí sa narodili mimo územia tohto štátu, nikdy v ňom nežili ani nemali pobyt za podmienok, ktoré by preukazovali skutočnú väzbu s týmto členským štátom, strácajú zo zákona štátnu príslušnosť tohto členského štátu vo veku 22 rokov, čo má za následok, že osoby, ktoré nie sú zároveň štátnymi príslušníkmi iného členského štátu, strácajú svoje postavenie občana Únie a s ním spojené práva, za predpokladu, že je dotknutým osobám umožnené podať v primeranej lehote žiadosť o zachovanie alebo opätovné nadobudnutie štátnej príslušnosti, čo umožňuje príslušným orgánom preskúmať primeranosť dôsledkov straty tejto štátnej príslušnosti z hľadiska práva Únie, a prípadne rozhodnúť o zachovaní uvedenej štátnej príslušnosti alebo o jej opätovnom nadobudnutí *ex tunc*. Takáto lehota musí na primeraný čas plynúť aj po tom, čo dotknutá osoba dosiahne tento vek, a môže začať plynúť len vtedy, ak tieto orgány túto osobu náležite informovali o strate jej štátnej príslušnosti, alebo o tom, že jej takáto strata bezprostredne hrozí, ako aj o jej práve požiadať v tejto lehote o zachovanie alebo opätovné nadobudnutie tejto štátnej príslušnosti. V opačnom prípade musia mať uvedené orgány možnosť vykonať takéto preskúmanie incidenčne v súvislosti so žiadosťou dotknutej osoby o vydanie cestovného dokladu alebo akéhokoľvek iného dokladu potvrdzujúceho jej štátnu príslušnosť.

Podpisy